



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 5.7.2016
COM(2016) 452 final

2016/0209 (CNS)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση των
φορολογικών αρχών σε πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων
από παράνομες δραστηριότητες**

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφαρμόζει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα δράσης για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, με σκοπό την επίτευξη δικαιότερης και αποτελεσματικότερης φορολόγησης στην ΕΕ. Η ενίσχυση της φορολογικής διαφάνειας έχει καίρια σημασία στο εν λόγω πρόγραμμα δράσης. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ενίσχυση της φορολογικής διαφάνειας και της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών σε ολόκληρη την ΕΕ. Τα κράτη μέλη συμφώνησαν στη θέσπιση νέας νομοθεσίας για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling»¹ και στην εκπόνηση εκθέσεων φορολογικής φύσεως ανά χώρα σχετικά με τις δραστηριότητες των πολυεθνικών εταιρειών². Τον Απρίλιο 2016 η Επιτροπή πρότεινε επίσης οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες να υποχρεούνται να δημοσιοποιούν ένα συγκεκριμένο σύνολο δεδομένων σχετικών με τη φορολογία ανά χώρα. Όσον αφορά τους ατομικούς λογαριασμούς, τον Ιανουάριο του 2016 τέθηκε σε ισχύ η νέα νομοθεσία της ΕΕ, σύμφωνα με την οποία οι φορολογικές αρχές των κρατών μελών θα ανταλλάσσουν αυτόματα πληροφορίες σχετικά με τους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς που τηρούνται στο εξωτερικό. Βάσει της νομοθεσίας αυτής θα προλαμβάνεται η απόκρυψη κεφαλαίων σε υπεράκτιες χώρες με σκοπό την αποφυγή της φορολόγησης.

Πρόσφατες διαρροές στα μέσα ενημέρωσης, που έφεραν στο φως την μεγάλης κλίμακας απόκρυψη υπεράκτιων κεφαλαίων, επιβεβαιώνουν τη σημασία του προγράμματος δράσης της ΕΕ για τη φορολογική διαφάνεια. Επισημάνθηκαν επίσης οι τομείς στους οποίους θα πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την ενίσχυση του ενωσιακού και του διεθνούς πλαισίου διαφάνειας. Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι οι φορολογικές αρχές χρειάζονται καλύτερη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των ενδιάμεσων οντοτήτων και σε άλλες συναφείς πληροφορίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, προκειμένου να μπορέσουν να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τη φοροδιαφυγή.

Με τη δήλωση της Ομάδας των 20 (G20) της 18ης Απριλίου καλούνται η Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης («FATF») και το Παγκόσμιο φόρουμ για τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς να υποβάλουν αρχικές προτάσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής των διεθνών προτύπων σχετικά με τη διαφάνεια, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, και την ανταλλαγή τους σε διεθνές επίπεδο.

Στη δήλωσή τους της 14ης Απριλίου 2016, οι πέντε Υπουργοί Οικονομικών της ΕΕ που συμμετείχαν στη G20 επικεντρώθηκαν στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ειδικότερα, στη δήλωση τονίστηκε η ζωτική σημασία που έχει η αποτελεσματική και ταχεία εφαρμογή του παγκόσμιου προτύπου για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών περί χρηματοοικονομικών λογαριασμών σε φορολογικά θέματα («παγκόσμιο πρότυπο»). Επιπλέον, επισημάνθηκαν οι προκλήσεις που απαντώνται όσον αφορά τη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους και

¹ EE L 332 της 18.12.2015, σ. 1–10

² EE L 146 της 3.6.2016, σ. 8–21

υπογραμμίστηκαν τα κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της φοροδιαφυγής και των παράνομων χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων.

Η οδηγία 2014/107/ΕΕ («οδηγία») για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ («οδηγία για τη διοικητική συνεργασία») εκδόθηκε το 2014 και εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2016 σε 27 κράτη μέλη και από την 1η Ιανουαρίου 2017 στην Αυστρία. Η εν λόγω οδηγία εφαρμόζει το παγκόσμιο πρότυπο για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών περί χρηματοοικονομικών λογαριασμών σε φορολογικά θέματα («παγκόσμιο πρότυπο») εντός της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους δικαιούχους χρηματοοικονομικών λογαριασμών κοινοποιούνται στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο δικαιούχος λογαριασμού.

Επιπλέον, η οδηγία προβλέπει ότι, όταν ο δικαιούχος λογαριασμού αποτελεί ενδιάμεση δομή (δηλαδή παθητική μη χρηματοπιστωτική οντότητα), τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν την εν λόγω οντότητα και εντοπίζουν και αναφέρουν τα ελέγχοντα πρόσωπα αυτής (τους πραγματικούς δικαιούχους σύμφωνα με την ορολογία σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες³). Το σημαντικό αυτό στοιχείο για την εφαρμογή της οδηγίας περιλαμβάνει ένα στάδιο που βασίζεται αποκλειστικά στις πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (anti-money-laundering «AML») με σκοπό την ταυτοποίηση των ελεγχόντων προσώπων.

Αν οι φορολογικές αρχές δεν έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης της εφαρμογής της οδηγίας σχετικά με τη διοικητική συνεργασία από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα μειωθεί σημαντικά. Ελλείψει των πληροφοριών αυτών, οι εν λόγω αρχές δεν θα είναι σε θέση να παρακολουθούν, να ελέγχουν και να επιβεβαιώνουν ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν σωστά την οδηγία και να προσδιορίζουν ορθώς και να αναφέρουν τα ελέγχοντα πρόσωπα ενδιάμεσων δομών.

Ως εκ τούτου, στόχος της παρούσας πρωτοβουλίας είναι να δοθεί στις φορολογικές αρχές η δυνατότητα να έχουν συστηματική πρόσβαση στις πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους όσον αφορά την παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής της οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Η πρόσβαση των φορολογικών διοικήσεων στις πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες διαφέρει σημαντικά μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Ακόμη και όταν η πρόσβαση αυτή επιτρέπεται, οι αρχές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικούς φραγμούς που παρεμποδίζουν την αποτελεσματικότητα του έργου τους για την καταπολέμηση της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής. Οι τροποποιήσεις της τέταρτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, που αναφέρονται στην επόμενη ενότητα, είναι σημαντικές για τη βελτίωση του εντοπισμού της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της διαφθοράς, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων. Οι φορολογικές αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν πρόσβαση σε τέτοιες πληροφορίες, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η ικανότητά τους να πατάσσουν τη φοροδιαφυγή και την φοροαποφυγή. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει η πρόσβαση αυτή να παρέχεται μέσω της οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία, η οποία αποτελεί το πλαίσιο για πολλά από τα άλλα μέτρα της ΕΕ σχετικά με τη φορολογική διαφάνεια.

³ Σχετ.: Παράρτημα Ι τμήμα VIII σημείο Δ.5 της οδηγίας 2014/107/ΕΕ.

Η δυνατότητα της εν λόγω πρόσβασης αφορά θέματα εσωτερικής οργάνωσης των κρατών μελών και δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε υποχρέωση αναφοράς ή άλλες διοικητικές υποχρεώσεις εκ μέρους των εξωτερικών ενδιαφερόμενων μερών. Τυχόν πρόσθετος φόρτος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την υποχρέωση διαβίβασης πληροφοριών σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στις φορολογικές αρχές κατά τη διάρκεια ελέγχων, αξιολογήσεων και λογιστικών ελέγχων θα:

- i) συνδέεται άμεσα με την *εποπτεία των ήδη υφιστάμενων υποχρεώσεων*, των οποίων οι επιπτώσεις στον διοικητικό φόρτο έχουν ήδη ληφθεί υπόψη κατά τον αρχικό καθορισμό των εν λόγω υποχρεώσεων,
- ii) προσδιορίζεται κατά περίπτωση, ανάλογα με τα πορίσματα των ελέγχων, των αξιολογήσεων και των λογιστικών ελέγχων, και
- iii) εντάσσεται πάντοτε στο πλαίσιο αναλυτικών ελέγχων, αξιολογήσεων και λογιστικών ελέγχων της τήρησης όλων των υφιστάμενων υποχρεώσεων για τον εντοπισμό δηλωτέων προσώπων στο πλαίσιο της οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία, και όχι μόνο της υποχρέωσης εντοπισμού ελεγχόντων προσώπων/πραγματικών δικαιούχων.

• **Συνοχή με ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Τροποποιήσεις της τέταρτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (COM(2016) 450)

Στο σχέδιο δράσης της για την ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, που εγκρίθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2016, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να προτείνει τροποποιήσεις της τέταρτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες⁴ («4η AMLD») το πρώτο εξάμηνο του 2016 με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση των κανόνων για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των κανόνων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες προκειμένου να βελτιωθεί η διαφάνεια και η διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους οδήγησε επίσης την Επιτροπή να προτείνει τροποποιήσεις της 4ης AMLD μετά την αξιολόγηση των επιλογών πολιτικής στο δεύτερο σκέλος της εκτίμησης επιπτώσεων των εν λόγω τροποποιήσεων της 4ης AMLD.

Στις τροποποιήσεις της 4ης AMLD αναγνωρίζεται η ύπαρξη διασύνδεσης μεταξύ της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της φοροδιαφυγής και των προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι τροποποιήσεις αυτές βασίζονται στις σαφείς συνέργειες που προκύπτουν από τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη δυνάμει της 4ης AMLD και της οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία.

Ομοίως, το γεγονός ότι οι πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι σαφώς αναγνωρίσιμες και διαθέσιμες δυνάμει ειδικών διατάξεων της 4ης AMLD παρέχει τη δυνατότητα άμεσης παραπομπής στις εν λόγω διατάξεις, χωρίς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να είναι υποχρεωμένα να διαβιβάσουν για

⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

δεύτερη φορά τις εν λόγω πληροφορίες για τους σκοπούς της οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία.

Οι δύο αυτές προτάσεις υποβάλλονται από κοινού με την ανακοίνωση που εκδόθηκε την ίδια ημέρα (COM(2016) 451).

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η πρόταση τροποποιεί την οδηγία 2011/16/ΕΕ⁵, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2014/107/ΕΕ⁶, την οδηγία 2015/2376/ΕΕ⁷ και την οδηγία 2016/881/ΕΕ⁸, με την εισαγωγή διάταξης που θα επιτρέπει συγκεκριμένα την πρόσβαση των φορολογικών αρχών σε συγκεκριμένες πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για φορολογικούς σκοπούς.

Οι τροποποιήσεις περιέχονται στο άρθρο 1 της παρούσας πρότασης. Ειδικότερα:

Το άρθρο 22 της οδηγίας 2011/16/ΕΕ συμπληρώνεται με την παράγραφο 1α που καθιστά δυνατή την πρόσβαση των φορολογικών αρχών στα μέτρα εφαρμογής, στην τεκμηρίωση και στις πληροφορίες όσον αφορά τους πραγματικούς δικαιούχους και τη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη, στο πλαίσιο της 4ης AMLD. Η παράγραφος προστίθεται στο γενικό άρθρο 22 σχετικά με τις ειδικές υποχρεώσεις των κρατών μελών και όχι στο ειδικό άρθρο 8 παράγραφος 3α για την εφαρμογή της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η αυτόματη ανταλλαγή συνεπάγεται αναπόφευκτα ανταλλαγές πληροφοριών κατόπιν αιτήσεως και αυθόρμητες ανταλλαγές όσον αφορά την ποιότητα και την πληρότητα των πληροφοριών που ανταλλάσσονται αυτόματα. Επίσης, μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω έρευνες, για παράδειγμα, σε λογαριασμούς ή άλλα περιουσιακά στοιχεία που δεν υπόκεινται στην αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών. Οι φορολογικές αρχές θα έπρεπε ειδιάλλως να έχουν επίσης εξουσία πρόσβασης στο πλαίσιο τέτοιων ανταλλαγών.

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Το αντικείμενο των εν λόγω τροποποιήσεων εμπίπτει στην ίδια νομική βάση με την οδηγία 2011/16/ΕΕ, ήτοι στο άρθρο 115 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το οποίο αποσκοπεί στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Το άρθρο 115 της ΣΛΕΕ προβλέπει την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και καθιστούν αναγκαία την προσέγγιση των νομοθεσιών.

Για να διασφαλιστούν η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και οι ισότιμοι όροι ανταγωνισμού όσον αφορά την ικανότητα των κρατών μελών να παρακολουθούν δεόντως

⁵ Οδηγία 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και με την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ (ΕΕ L 64 της 11.3.2011, σ. 1)

⁶ Οδηγία 2014/107/ΕΕ του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον φορολογικό τομέα (ΕΕ L 359 της 16.12.2014, σ. 1)

⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2376 του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2015, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας (ΕΕ L 332 της 18.12.2015, σ. 1).

⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2016/881 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2016, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας (ΕΕ L 146 της 3.6.2016, σ. 8).

την εφαρμογή της οδηγίας σχετικά με τη διοικητική συνεργασία, οι φορολογικές αρχές όλων των κρατών μελών της ΕΕ δικαιούνται να έχουν τις απαραίτητες εξουσίες πρόσβασης.

- **Αναλογικότητα**

Τα προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά τις πρόσφατες αποκαλύψεις τόνισαν το γεγονός ότι οι φοροφυγάδες και οι διαμεσολαβητές τους στοχεύουν ανέκαθεν τα καθεστώτα ελλιπούς διαφάνειας και εκμεταλλεύονται τα τρωτά σημεία κατά την εφαρμογή τους. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι εν λόγω δυνατότητες περιορίζονται και να διασφαλισθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών, είναι ανάγκη να θεσπιστεί ένα κοινό σύνολο κανόνων που θα επιτρέπουν στις φορολογικές αρχές να εκπληρώνουν τις οικείες υποχρεώσεις παρακολούθησης.

Ως εκ τούτου, η πρόταση αποτελεί την πλέον αναλογική απάντηση στο πρόβλημα που έχει διαπιστωθεί. Συνεπώς, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για να αντιμετωπιστούν τα περιών ο λόγος ζητήματα και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να επιτευχθούν οι στόχοι της Συνθήκης για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Η παρούσα πρόταση είναι σύμφωνη με τις αρχές της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Επιλογή του νομικού μέσου**

Οι εξουσίες παρακολούθησης αφορούν άμεσα την οδηγία σχετικά με τη διοικητική συνεργασία. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις με τις οποίες ανατίθενται οι εν λόγω εξουσίες παρακολούθησης πρέπει να αποτελούν μέρος της ίδιας αυτής οδηγίας.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Οι τροποποιήσεις μπορούν να αφορούν μόνο τις εσωτερικές οργανωτικές ρυθμίσεις στους κόλπους των διοικήσεων των κρατών μελών και δεν αφορούν τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη.

- **Κράτη μέλη**

Στη δήλωσή τους της 14ης Απριλίου 2016, πέντε κράτη μέλη επισήμαναν τη σημασία που έχει η αποτελεσματική και ταχεία εφαρμογή του παγκόσμιου προτύπου, το οποίο ενσωματώνεται στην οδηγία, και τις προκλήσεις που συνδέονται με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Όλα τα άλλα κράτη μέλη προσυπογράφουν επί του παρόντος την εν λόγω δήλωση.

- **Εκτίμηση των επιπτώσεων**

Η εκτίμηση των επιπτώσεων των τροποποιήσεων της 4ης AMLD περιέχει εκτενή ανάλυση στην ενότητα «5.4 Ελλιπείς πληροφορίες στη διάθεση ορισμένων δημόσιων αρχών» και η προτιμώμενη επιλογή που υποβλήθηκε στην επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου είναι «Διευκρινίσεις σχετικά με την πρόσβαση των φορολογικών αρχών».

Όπως εξηγείται ανωτέρω, ενώ οι τροποποιήσεις της τέταρτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι σημαντικές υπό το πρίσμα του γεγονότος ότι το έργο των φορολογικών αρχών είναι ουσιώδες για τον προσδιορισμό και την αναφορά άλλων ύποπτων σοβαρών εγκληματικών πράξεων, όπως η διαφθορά, η

νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, η πρόσβαση των φορολογικών αρχών σε πληροφορίες για ίδιους σκοπούς, όπως ορίζονται από την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία, και ειδικότερα για τους σκοπούς της οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία και την ορθή εφαρμογή της, θα πρέπει να ρυθμίζεται σε φορολογική οδηγία.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Το άρθρο 6 παράγραφος 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει ότι η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που περιέχονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι επιπτώσεις της αυξημένης πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους και τις υποκείμενες διαδικασίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη έχουν εξεταστεί με προοπτική τη διασφάλιση της τήρησης του άρθρου 7 (δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή) και του άρθρου 8 (προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) του Χάρτη. Δεδομένου ότι τα νέα μέτρα αφορούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η παροχή της πρόσβασης είναι ο μόνος τρόπος που επιτρέπει στις φορολογικές αρχές να επιβεβαιώνουν όχι μόνο τις πληροφορίες που τους διαβιβάζονται, αλλά και ότι το πρόσωπο που φορολογείται είναι ο πραγματικός δικαιούχος· εξάλλου, τίθενται στη διάθεσή τους στρατηγικά εργαλεία για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής.

Επιπλέον, οι φορολογικές διοικήσεις υπόκεινται ήδη σε απαιτήσεις περί απορρήτου. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων τους θα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω απαιτήσεων περί απορρήτου και θα υπόκεινται στις απαραίτητες διασφαλίσεις. Το άρθρο 25 της οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία αναφέρεται στην εφαρμογή των ισχυόντων κανόνων προστασίας δεδομένων όσον αφορά τη διοικητική συνεργασία μεταξύ των φορολογικών αρχών και στη συλλογή και χρήση των δεδομένων που συλλέγονται από τις υπόχρεες οντότητες.

Προς τον σκοπό αυτό, τα προτεινόμενα μέτρα, ακόμη και αν έχουν ενδεχομένως επίπτωση στα θεμελιώδη δικαιώματα για ιδιωτική ζωή, περιλαμβανομένου του απόρρητου των επικοινωνιών, καθώς και στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είναι απαραίτητα και αναλογικά για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των φορολογικών συστημάτων και την επίβλεψη της ορθής εκπλήρωσης των υποχρεώσεων όλων των εμπλεκομένων.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Δεν υπάρχουν δημοσιονομικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση των φορολογικών αρχών σε πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα 113 και 115,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹⁰,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η οδηγία 2011/16/ΕΕ¹¹ όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2014/107/ΕΕ¹² εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2016 σε 27 κράτη μέλη και από την 1η Ιανουαρίου 2017 στην Αυστρία. Η οδηγία αυτή εφαρμόζει το παγκόσμιο πρότυπο για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών περί χρηματοοικονομικών λογαριασμών σε φορολογικά θέματα («παγκόσμιο πρότυπο») εντός της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους δικαιούχους χρηματοοικονομικών λογαριασμών κοινοποιούνται στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο δικαιούχος λογαριασμού.
- (2) Επιπλέον, η οδηγία 2011/16/ΕΕ ορίζει ότι, όταν ο δικαιούχος λογαριασμού είναι ενδιάμεση δομή, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν την δομή αυτή και ταυτοποιούν και αναφέρουν τους πραγματικούς δικαιούχους της. Το εν λόγω σημαντικό στοιχείο για την εφαρμογή της οδηγίας βασίζεται στις πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες («AML») που λαμβάνονται σύμφωνα με την οδηγία 2015/849/ΕΕ του Ευρωπαϊκού

⁹ ΕΕ C , , σ. .

¹⁰ ΕΕ C , , σ. .

¹¹ Οδηγία 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και με την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ (ΕΕ L 64 της 11.3.2011, σ. 1).

¹² Οδηγία 2014/107/ΕΕ του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον φορολογικό τομέα (ΕΕ L 359 της 16.12.2014, σ. 1).

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹³ για την ταυτοποίηση των πραγματικών δικαιούχων.

- (3) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής, εκ μέρους των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των διαδικασιών δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στην οδηγία 2011/16/ΕΕ, οι φορολογικές αρχές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ελλείψει αυτής της πρόσβασης, οι εν λόγω αρχές δεν θα είναι σε θέση να παρακολουθούν, να επιβεβαιώνουν και να ελέγχουν ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν ορθά την οδηγία 2011/16/ΕΕ, προσδιορίζοντας σωστά και αναφέροντας τους πραγματικούς δικαιούχους ενδιάμεσων δομών.
- (4) Είναι συνεπώς απαραίτητο να διασφαλιστεί η πρόσβαση των φορολογικών αρχών στις πληροφορίες, τις διαδικασίες, τα έγγραφα και τους μηχανισμούς που αφορούν την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους με σκοπό με την παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής της οδηγίας 2011/16/ΕΕ.
- (5) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν η παρούσα οδηγία απαιτεί η πρόσβαση των φορολογικών αρχών σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να προβλέπεται εκ του νόμου, τούτο δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη πράξη εκδιδόμενη από το Κοινοβούλιο και δεν θίγει τη συνταγματική τάξη του οικείου κράτους μέλους. Ωστόσο, τέτοιου είδους νομοθεσία θα πρέπει να είναι σαφής και ακριβής, η δε εφαρμογή της θα πρέπει να είναι σαφής και προβλέψιμη για τα πρόσωπα που υπόκεινται σε αυτήν, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- (6) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η αποδοτική διοικητική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και η αποτελεσματική παρακολούθησή της κατά τρόπο συμβατό με την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορεί, επομένως, λόγω της απαιτούμενης ομοιομορφίας και αποτελεσματικότητας, να επιτευχθεί καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.
- (7) Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν ήδη αρχίσει να εφαρμόζουν τη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη δυνάμει της οδηγίας 2011/16/ΕΕ και οι πρώτες ανταλλαγές πρέπει να ολοκληρωθούν έως τον Σεπτέμβριο του 2017. Ως εκ τούτου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής δεν θα καθυστερήσει, η παρούσα τροποποιητική οδηγία θα πρέπει να τεθεί σε ισχύ και να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο έως την 1η Ιανουαρίου 2017.

¹³ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

(8) Ως εκ τούτου, η οδηγία 2011/16/ΕΕ θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,
ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Στο άρθρο 22 της οδηγίας 2011/16/ΕΚ, παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος 1α:

«1α. Για τους σκοπούς της εφαρμογής και επιβολής των νομοθεσιών των κρατών μελών που θέτουν σε ισχύ την παρούσα οδηγία, και για τη διασφάλιση της λειτουργίας της θεσπιζόμενης με αυτήν διοικητικής συνεργασίας, τα κράτη μέλη προβλέπουν στη νομοθεσία τους την πρόσβαση των φορολογικών αρχών στους μηχανισμούς, τις διαδικασίες, τα έγγραφα και τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 13, 30, 31, 32α και 40 της οδηγίας 2015/849/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου *.

* Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).».

Άρθρο 2

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2016, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές από την 1η Ιανουαρίου 2017.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της έκδοσής της.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*